Euskara Biziberritzeko Plan Nagusia (EBPN)

Enkarterri

Plan estrategikoa: 2004-2008

Helburu nagusia

Euskara Biziberritzeko Plan Nagusiaren helburu nagusia da euskaraz bizi nahi duten herritarrei horretarako aukerak bermatzeko behar diren hizkuntza-politikako neurriak erabakitzea eta bultzatzea. Euskal Herrian, maila pertsonalean, sozialean eta ofizialean, euskararen berreskurapen osoa lortzeko euskararen aldeko urratsak areagotzea.

Helburu estrategikoa 1 - Euskara ondorengoetaratzea

Esparrua **1. a - Irakaskuntza**

Neurria

1. a. 01 - Hizkuntza-politikaren arloan garatutako ekimenen eraginik aldekoena hezkuntza-arloan antzeman da, hain zuzen ere, EAEko eta Nafarroako Lehen eta Bigarren Hezkuntzako ikastetxeetan. EAEn, irakaskuntza-sistemako B ereduaren eta bereziki D ereduaren onarpenari esker gertatu da euskararen areagotzea gazteenen artean.

Ekintza
1. a. 01/1 - Irakaskuntza sisteman sartzear dauden haurren gurasoei zuzendutako komunikazio ekintza zehatzak gauzatu (gutunak, hitzaldiak,...) irakaskuntza eredu desberdinen helburuak azalduz.
1. a. 01/001 - D ereduen aldeko kanpainarekin batera gazteei ere bere ikasketak D ereduan egiten jarraitzeko aukerei buruzko informazioa eman
1. a. 01/2 - Euskaldunen portzentajea altua duten udalerrietako ikastetxeekin elkartrukaketak egin, gune erdaldunagoetatik gune euskaldunagoetara, gune erdalduneko eskolumeek beste errealitate soziolinguistiko bat ezagutu dezaten

Neurria

1. a. 03 - Egitarau zehatzak eratu eskolaz eskola, irakaskuntzarako ez ezik eskolako ekintza guztietako harreman-hizkuntza ere izateko, bai eta euskararekiko atxikimendua eta euskaraz bizitzen lagunduko duten ohiturak bultzatzeko ere.

Ekintza
1. a. 03/001 - Arlo honetan aurrera egiteko ezinbestekoa da Berritzegunekoekin nahiz ikastetxeetako euskara arduradunekin harremanetan eta lanean hastea. Euskara zerbitzutik informazio eta laguntza eskaini behar diegu.
1. a. 03/2 - Ikastetxeetan euskararen normalkuntza planak martxan jartzeko eta daudenetan garatzeko laguntzak eskaini
1. a. 03/5 - Ahozko adierazmena indartzeko ekintzak burutzeko laguntza ematea
1. a. 03/7 - Ikasgelaz kanpoko ekintzetan euskararen erabilera areagotzeari begira, Eusko Jaurlaritzak horretarako duen programaren berri ematea eta horretan parte hartzeko laguntza eskaini
1. a. 03/002 - Ikastetxeetan ikasle ohien zerrendak egitea eta euren arteko harremana eta ikastetxearekikoa bultzatzea.
1. a. 03/003 - Haur hezkuntzan umea duten gurasoentzako laguntza ikastetxean bertan edo beste leku batean.
1. a. 03/6 - Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak kudeatzen dituen Euskal Girotze Barnetegiak eta Euskal Girotze Egonaldiak izeneko programen berri ematea eta horietan parte hartzeko animatu eta eskaera bideratzeko laguntza ematea
1. a. 03/8 - Irakurzaletasuna bultzatzeko dauden ekimenen berri ematea eta horiek gauzatzeko beharrezkoak diren baliabideak edo laguntza eskaini

Neurria 1. a. 06 - Eskolaz kanpoko erabilera-esparruekin (herria-auzoa-lagunartea-aisia) zubiak egiteko euskara-batzordeak osatu.

Ekintza
1. a. 06/2 - Euskararen erabilera bultzatuko duen Euskararen Batzordean ikastetxearen presentzia bermatzea

Esparrua 1. b - Euskalduntze-alfabetatzea

Neurria 1. b. 01 - Euskalduntze-alfabetatzeko ekintzabideak erabileraren ingurukoekin uztartu, eta arreta berezia jarri euskararen bizitasun etnolinguistikoa indartzeko ezinbestekoak diren gune geografikoetan, giza taldeetan eta gizarte-eremuetan, horiei lehentasun osoa eskainiz, ahalik eta eperik laburrenean, hizketarako gai diren euskaldunak lortzeko. Horretara heltzeko, efektu biderkatzailea izan dezaketen giza taldeak identifikatu behar dira, helburu zehatzei erantzuteko ikastaroak antolatu eta hasierako mailatik bukaerarainoko ikasketa-prozesu osoa hitzartu gizarteko hainbat eragile eta talderekin.

Ekintza
1. b. 01/2 - Euskaltegiekin batera ekintzak jarri abian, ikasleei euskara sendotzeko: topaguneak, jardunaldiak, udarako barnetegiak, murgiltze ekintzak...
1. b. 01/4 - Herritarren artean euskara ikastearen garrantziaz sentsibilizatzeko eta herrian euskara ikasteko dauden aukeren berri ematea
1. b. 01/001 - Kasuan kasuko egoera kontuan hartuta euskalduntzeko eskaintza egokiak egitea.
1. b. 01/3 - Baldintza minimo batzuk betetzearen truke dirulaguntzak eskaini

Esparrua 1. c - Familia

Neurria 1. c. 01 - Euskararen familia bidezko jarraipenari ekiteko, bi gune nagusitan egin behar da indar: gazteengan, bikote-hizkuntza finkatzeari begira, eta familia osatu berriengan, haurraren lehen hizkuntza ziurtatzeari begira. Horretarako, jarraipenean zuzeneko eragina (gurasoak, gurasogaiak, haurrak) nahiz zeharkakoa (haurtzaindegiak, zaindariak,...) dutenak sentiberatzeko eta eskolaratzeko ekintzak behar dira; halaber, euskaraz egiteko zerbitzuak, guneak eta aukerak eskaini behar zaizkie, xede-talde bakoitzari mezu eta ekintza zehatzak proposatuz.

Ekintza
1. c. 01/1 - Euskaraz dakiten haur zaintzaileen, euskal haurtzaindegien, kirol-begiraleen eta eskola orduetatik kanpoko klaseak ematen dituztenen zerrenda osatu eta gurasoen eskura ipini
1. c. 01/4 - Derrigorrezko ez den ikastaldian (0-3 urte) euskarazko haurtzaindegiak edo haur-eskolak eskaini
1. c. 01/6 - Familia osatu berria duten bikote erdi-euskaldunak euskalduntzeko ikastaroak eta erabilera sustatzeari begirako jarduerak
1. c. 01/8 - Familia osatu berria duten bikote erdaldunak euskalduntzeko eta sentsibilizatzeko jarduerak
1. c. 01/12 - Haur jaioberrien gurasoentzat euskararekiko sentiberatzeko egitasmoak (bildumak: ipuinak, kantuak,...)
1. c. 01/2 - Euskararen erabilera ardatz nagusitzat izango duten guneak eratu
1. c. 01/7 - Familia osatu berria duten bikote euskaldunetan bai haurrekin eta bai elkarren artean ere erabilera sustatzeari begirako jarduerak

Helburu estrategikoa **2 - Euskararen erabilera: euskararen aldeko auzogintza eta zerbitzugintza**

Esparrua **2. a - Administrazioa**

Neurria 2. a. 01 - Euskara administrazioaren zerbitzu-hizkuntza izango dela bermatu, batik bat osasun-zerbitzuetan, herrizaingo-zerbitzuetan eta justizia-administrazioan. Era berean, lan-hizkuntza ere izan dadin egitasmoak abian jarri. Estatuko administrazioko erakundeetan eta, bereziki, Justiziakoetan ere euskararen erabilera sustatzeko plangintza zehatzak martxan jarri.

Ekintza
2. a. 01/2 - Dirulaguntzak banatzeko deialdietan hizkuntza-irizpideak ezarri
2. a. 01/9 - Udalak egiten dituen langileen kontratazio berrietan hizkuntza-irizpideak ezarri
2. a. 01/10 - Udalak egiten dituen zerbitzu publikoen kudeaketarako kontratuetan hizkuntza-irizpideak ezarri
2. a. 01/3 - Euskaraz lan egiteko langileak behar dituen baliabideak eskaini
2. a. 01/5 - Udalean Euskararen Erabilera Normalizatzeko plana taxutu, onartu eta garatu
2. a. 01/8 - Udalak egiten dituen zerbitzuen kontratuetan hizkuntza-irizpideak ezarri
2. a. 01/13 - Udalak egiten dituen obra kontratuetan hizkuntza-irizpideak ezarri
2. a. 01/14 - Udalak egiten dituen aholkularitza eta asistentzia kontratuetan hizkuntza-irizpideak ezarri

Neurria 2. a. 04 - Herri-administrazioetan (bereziki udal eta eskualdeetan) euskararen erabilera normalizatzeko plangintzak gauzatu. Horretarako, euskara-zerbitzuak sendotu edo eratu eta hizkuntza-normalizatzaileen prestakuntzaz arduratu.

Ekintza
2. a. 04/5 - Euskara Zerbitzua sendotu, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzarekin elkarlanean
2. a. 04/2 - Euskara Zerbitzuaren betebeharren arabera normalizatzailearen beharrak definitu, HPSrekin batera
2. a. 04/4 - Euskara Batzordea osatzea, herriko ikastetxe, euskaltegi eta elkarteekin batera

Esparrua **2. c - Informazioaren eta komunikazioaren teknologia berriak**

Neurria 2. c. 06 - Informazio-kanpainak antolatu eta sentiberatze-lana egin informazio-produktuen eskaria gero eta handiagoa izan dadin herritarren (jolas eta informaziorako), enpresen (informazio, interpretazio eta itzulpenerako) eta sektore publikoaren aldetik (informazio, itzulpen, interpretazio eta dokumentaziorako).

Ekintza
2. c. 06/3 - Euskara lantzeko tresnen zabalkundea egin herritarren artean
2. c. 06/2 - Udal zentroetan teknologia berrietan oinarritutako euskarazko produktu eta zerbitzuak eskaini

Ekintza
2. c. 06/4 - Udalak eta udalerriko elkarteek eta herritarrek interneten duten edo jartzekoa duten informazioa euskaraz ere egoteko laguntza teknikoa eta diruzkoa eskaini

Esparrua **2. d - Enpresa-mundua**

Neurria 2. d. 01 - Enpresetan euskararen erabilera areagotzeari begira, hizkuntza-politika antolatu helburu horiek kontuan: merkataritza-ganbarak, enpresariak eta enpresari-elkarteak, elkargoak, sindikatuak, eta abar, hizkuntza-politika horretako partaide bihurtzea; lantokietan euskararen aldeko proiektuak ezartzeko markoa definitzea eta giza baliabideak nahiz ekonomikoak bideratzea; lantokien tipologiaren araberako proiektuak diseinatzea eta gauzatzea.

Ekintza
2. d. 01/001 - Euskal errekurtsoen gida
2. d. 01/4 - Arloko elkarteekin harremanetan jarri eta euskararen inguruko proposamen orokor bat egin

Esparrua **2. e - Aisia**

Neurria 2. e. 01 - Aisialdian lanean diharduten talde indartsuekin (parrokiak, eskautak eta abar) zein aisialdirako begirale eta zuzendarien prestakuntzan ari diren eskolekin (Hezibide, Edex,...) plangintza zehatza egin, begiraleen hizkuntza-trebakuntza antolatzeko eta aisialdiko ekintzetan euskararen erabilera areagotzeko neurri zehatzak eta egokiak har ditzaten uneoro .

Ekintza
2. e. 01/001 - Aisialdiko euskal taldeak edo begiraleak lortzea udalaren eta mankomunitatearen eskaintza bertako giza-baliabideez baliatuta egin ahal izateko.
2. e. 01/1 - Udaleko aisialdi-ekintzak modu koordinatuan garatu
2. e. 01/4 - Euskaraz dakiten aisialdirako begiraleen lan poltsa osatu

Neurria 2. e. 03 - Euskararen aldeko ekintza soilen ordez, inguru hezitzailean eskaini aisialdi-zerbitzuak: herria, nortasuna, herri-kidetasuna, kondaira eta hizkuntza elkartuz, alegia.

Ekintza
2. e. 03/5 - Euskal kultura eta tradizioari lotutako ekintzak bultzatu
2. e. 03/6 - Udan euskaraz antolatzen diren ekintzak indartu
2. e. 03/1 - Jolasaren ildoko ekintzak euskaraz antolatu
2. e. 03/2 - Tailer-ikastaroak euskaraz antolatu
2. e. 03/7 - Udalaren menpeko aisialdi eta kultur guneetan (ludotekak, kultur etxeak...) antolatzen diren ekintzetan euskarazko saioak bermatu

Ekintza
2. e. 03/4 - Irteerak euskaraz antolatu
2. e. 03/3 - Hitzaldiak eta emanaldiak euskaraz antolatu

Esparrua **2. f - Kirola**

Neurria 2. f. 01 - Hiruzpalau urteko plan estrategiko batean kirol-arloa euskalduntzeko hiru lan-esparru nagusi taxutu: materialaren sorkuntza eta hedapena; entrenatzaileentzako titulu ofizial eta ez ofizialak lortzeko ikastaroak; sentsibilizazio eta zabalkunde orokorra zein herri-mailakoa.

Ekintza
2. f. 01/2 - Kirol munduko teknikari euskaldunen zerrenda egin (monitore, entrenatzaile...) eta zabaldu
2. f. 01/4 - Kirolean ere euskararen erabilera areagotzeko sentsibilizazio ekintza zehatzak egin
2. f. 01/1 - Udaleko kirol ekintzak modu koordinatuan garatu

Neurria 2. f. 02 - Udal-kiroldegietako langileak edo enpresa-zerbitzuak kontratatzerakoan hizkuntza-irizpideak ezarri. Udalen eta ekimen pribatuaren esku dagoen `Denontzako Kirola? programan euskarazko eskaintza bermatu. Federazioen laguntzaz euskararen erabilera areagotu jendaurreko kirol-agerpenetan: iragarki, megafonia, errotulazio eta argitalpenetan.

Ekintza
2. f. 02/1 - Kirol taldeei zuzendutako dirulaguntzetarako deialdietan hizkuntza-irizpideak ezarri
2. f. 02/3 - Jendaurreko kirol-jardueretan euskararen presentzia bermatzeko hizkuntza-irizpideak ezarri

Esparrua **2. g - Erlijioa**

Neurria 2. g. 03 - Euskarari buruzkoetan, ahalik eta bateratsuen jokatzea eskatu elizbarrutiei.

Ekintza
2. g. 03/1 - Katekesia euskaraz ere eskaini
2. g. 03/001 - Fede-ospakizunetan (euskaristietan, hiletetan, ezkontzetan, jaunartzetan,...) euskara sartzea.
2. g. 03/2 - Katekesi ekintzetan erabiltzen den euskarazko materiala zabaltzen laguntzea

Helburu estrategikoa 3 - Euskararen elikadura

Esparrua **3. a - Corpus-plangintza eta euskararen kalitatea**

Neurria 3. a. 03 - Hizkuntza-paisaia ugaldu eta txukundu eta berbazko euskal kultur produkzioak ere landu.

Ekintza
3. a. 03/1 - Toponimoak eta herriko ageriko hizkuntza-paisaia normalizatu Euskaltzaindiarekin bat etorriz
3. a. 03/2 - Hizkuntza ondarea gordetzeko eta zabaltzeko ekintzetarako laguntza eskaini
3. a. 03/4 - Merkatal guneetako hizkuntza-paisaian (denda, taberna, akademiak eta abarrekoetakoan) euskararen presentzia txukundu eta areagotu

Esparrua **3. c - Liburugintza**

Neurria 3. c. 01 - Datozen urteotan orain arte baino arreta handiagoa jarri erosle eta irakurleengan, irakurzaletasuna bultzatuz, marketina antolatuz, merkatua zabalduz, EITBren, eskolen, liburudenden, liburutegien eta liburu-azoken bidez.

Ekintza
3. c. 01/1 - Udal liburutegiak era egokian hornitu, ezagutzera eman eta euskal materialen erabilera sustatu bertan
3. c. 01/2 - Eragin esparruko ikastetxeekin batera euskal literaturaren zaletasuna bultzatzeko ekitaldiak antolatu

Esparrua **3. f - Publizitatea**

Neurria 3. f. 01 - Euskaldunen merkatua eta honen kontsumo- eta errentagarritasun-ahalmenak aurkeztu publizitate-prozesuko eragileei (enpresa eta publizitate-agentzia handiei batez ere) Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak, EITBk eta Euskararen Gizarte-Erakundeen Kontseiluak , ahulezietan aipatutako `inertzia?, `errentagarritasun eza? eta `konnotazio negatiboak? neurri batean behintzat neutralizatzeko. Uste ezezkorrak, ohiturarik ezarena, errentagarritasunik ezarena eta abar gainditzeko publizitatea euskaraz egiteak dituen abantailak agertzen saiatu.

Ekintza
3. f. 01/1 - Publizitatea euskaraz egitearen aldeko sentsibilizazioan lan egin sektoreetako elkarteekin batera (merkatarien elkartea, ostalarien elkartea,...)

Esparrua **3. g - Kulturgintza**

Neurria 3. g. 01 - Kulturgintza: Haurrei eta gazteei zuzendutako kultur ekoizpenak lehenetsi, euskara biziberritzeko duten garrantziagatik.

Ekintza
3. g. 01/1 - Udalaren menpeko kultur guneetan euskarazko materialak eguneratuta izatea eta herritarren eskueran ipintzea
3. g. 01/2 - Euskaltegi, ikastetxe eta herriko elkarteekin batera ekintzak antolatu

Neurria 3. g. 05 - Kulturgintza: Lan-baldintzak hobetzen, sortzaileen lanabesak egokitzen, beren lanaren oihartzuna ozentzen eta euskararen eta euskal kulturaren erabilera bultzatzen lagundu Kultura Sailak.

Ekintza
3. g. 05/2 - Euskarazko kultur plangintza diseinatu, aldizkakotasuna bermatzeari begira
3. g. 05/5 - Herriko festetan eta kultur ekitaldi nagusietan euskararen presentzia bermatu
3. g. 05/6 - Udaletako azpiegiturak euskal kulturgintzan dabiltzan taldeen esku jarri
3. g. 05/7 - Euskal kultur produkzioa zabaltzea eta ezagutaraztea

Esparrua **3. h - Hedabideak**

Neurria 3. b. 01 - Komunikabideen garrantzia gero eta handiagoa denez, euskarazko komunikabideak hizkuntza-normalizazioaren arlo estrategikotzat jo behar ditu administrazioak, baita euskarazko prentsak horretan zer paper jokatu behar duen erabaki ere , eta horren arabera laguntzak eskaini.

Ekintza
3. b. 01/3 - Eskualde edo herri mailako komunikabideetan euskararen erabilera bultzatzearren, laguntzak emateko irizpideak finkatu eta horren arabera esleitu dirulaguntzak

Neurria 3. b. 02 - Jokaera enpresarial egokiaren aldeko apustua egin behar du prentsak. Produktu desberdinak eta merkatuan lehiatzeko modukoak eskaintzea ezinbestekoa du. Horretarako, besteak beste, inbertsioak egin behar dira azpiegituran. Gobernuak sektore ekonomiko bat dela onartu eta enpresa-trataera eman behar dio.

Ekintza
3. b. 02/1 - Eskualde edo herri-mailako euskarazko komunikabideei laguntzak emateko irizpideak finkatu eta horren arabera esleitu dirulaguntzak

Neurria 3. b. 03 - Euskarazko prentsak elkarlana bultzatu, baliabideei ahalik eta etekinik handiena atera, kalitatea hobetu eta produktu berriak eskaini behar ditu.

Ekintza
3. b. 03/2 - Haur eta gazteentzako euskarazko eskaintza sustatzea